

Előfizetési árak:

Egész évre 28 k. — f.
Félévre 14 „ — „
Negyedévre 7 „ — „
Egy óra 2 „ 40 „

Egyes szám ára 10 f.

Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Szerkesztőség:

Budapest, Váci-körút 78.
I. emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kiadóhivatal:

Budapest, Váci-körút 78.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó fel-
szólalások intézendők.

PESTI HIRLAP

A Pesti Hirlap következő száma kedden
— április 5-én — hajnalban jelenik meg.

T. előfizetőinket az előfizetési összegek mi-
előbb való szives megküldésére kérjük, hogy lapunk
folytatólagos küldése minden megszakítás nélkül
történhessek.

A fővárosi polgárság és a választói jog.

A szónoklatok és gyűlésezések szezonját
éljük. Nemrég rendeztette gróf Tisza István
a választójogi liga ülését, amelyen tiltakoz-
tak az általános, egyenlő és titkos választói
jog ellen. Most aztán e konzervatív mozga-
lom ellen „polgári nagygyűlést” tartanak Bu-
dapesten, amelyen az egyenlő, általános és
titkos választói jog mellett fognak beszédeket
mondani és határozati javaslatot elfogadni.

Az ilyen meetingek a magyar közéletben va-
lami nagy súlyjal nem bírnak. Mert akár kon-
servatív, akár radikális elvek mellett hirdes-
senek is tüntető üléseket, a magyar intelligens
polgárság nagy részében megvan az az ősrégi
konzervativizmus, hogy az e fajta ülésekre
nem igen szokott elmenni. S míg a meetin-
geknek igazi hazájában egy-egy ilyen nép-
gyűlésen ötven- és százezer ember is szokott
részt venni, addig a magyarországi „nagy-
gyűlésekre” csak nehezen lehet összeverbu-
válni egyezer embert is.

Ha ismert politikusok, írók vagy nép-
szerű szónokok neveit olvashatja a közönség
az ilyen ülések műsorán, akkor az illetők
személye iránti érdeklődésből néhány száz
ember mindig összeverődik s azért egy ülés-
teremre való ember-anyagot bármiféle eszme,

elv vagy irányzat mellett vagy ellen össze le-
het verbuválni.

Ma ezer ember összeáll és mint „a fő-
város polgársága” tüntet a kormány ellen.
Másnap másik ezer ember ugyancsak a „fővá-
ros polgársága” nevében hizeleg a kormány-
nak. Az egyik napon az általános, titkos vá-
lasztói jog ellen nyilatkozik ezer ember, a má-
sik napon mellette nyilatkozik. A „fővárosi
polgárság” köpenyegével takaródzhatnak min-
denféle mozgalom. S bár a főváros polgársága
közel áll egy millióhoz, azért rendszeren min-
dig csak egy-egy ezer ember beszél az egész
nagyközönség nevében.

A választójog reformja ügyében tartott
különböző gyűlések csak azt bizonyítják, hogy
a magyar közvéleményben nem forrott még
ki egységes állásfogalás. Ami természetes is.
Mert hiszen az egész kérdést bécsi parancs-
szóra dobták be a közvéleménybe.

Reformokat rendszeren csak úgy lehet
megoldani, ha azok magából a közszükséglet-
ből és közhangulatból forrnak ki és nem fe-
lülről oktrojáltatnak. Talán ez a valóságos
belső titkos oka annak, hogy a király határo-
zott követelése dacára sem tudták megoldani
eddig a választójogi reformot.

A most tartott különböző irányú meetin-
gek tehát a közvélemény forrongását jelzik e
kérdésben. S ebben a tekintetben némi szol-
gálatot tesznek. Az eszméket tisztázni kell s a
közönséget föl kell világosítani a reform kü-
lönöző formáinak következményei felől. És
mivel úgy a multkori konzervatív, mint a hol-
napi radikális meeting ezt a célt szolgálja,
mindenesetre igényt tarthat a tárgyilagos bi-
rálatra.

A tárgyilagos bírálat pedig arra az igaz-
ságra vezet, hogy az igazi közvéleményt nem
tudta teljesen kielégíteni a Tisza-féle konzer-
vativ gyűlés sem, de nem fogja kielégíteni a
holnapi polgári nagygyűlés sem. Mert amint
az előre kiadott jelentésekből látszik, a hol-
napi meeting is figyelmen kívül hagyja azt a
legfontosabb szempontot, amire e reformnál
vigyázni kell: a magyar nemzeti szempontot.

A holnapi ülés is csak livatos jelszakaon
nyargal. Hangoztatja az „általános, titkos és
egyenlő” jelszavakat, de nem gondolkodik ar-
ról, hogy a választói reform a magyarság he-
gemóniáját, államunk nemzeti jellegét hogyan
biztosítsa.

Ha Budapest jogot akar arra formálni,
hogy a magyar nemzeti államnak nemcsak
írott törvény szerint, hanem eleven szellem-
ben is igazi fővárosa legyen, akkor a fővárosi
polgárság nevében tartott minden gyűlésnek
elsősorban az állam nyelve mellett kellene ál-
lást foglalni.

Arra nézve tessék nyilatkozni a polgári
nagygyűlés illusztris szónokainak, hogy mi-
csoda jogot akarnak biztosítani az állam nyel-
vének a választójog reformjában? Ez a kér-
dés a legfontosabb! A többi mind mellékes.
Abban a kérdésben tessék nyilatkozni, hogy a
reformnak nemzetközi vagy nemzeti formá-
ját követelik-e?

Ha a polgári nagygyűlés megmarad az
„általános, egyenlő és titkos” hármas jelszó
mellett és nem érvényesíti a reformban az
állam nyelvének jogát, akkor csak a nemzet-
közi szocialistáknak hizeleg s esetleg a Khuen-
kormányának tesz szolgálatot. Már pedig, ami-
kor a magyar nemzet jövőjére ily fontos re-

A tavasz és a soffőr.

(A barna földök közt, a dűlőuton egy finom kis kocsi
megy a vasutnál a kastély felé. A kocsiban két lány
ül. Az egyik most jött Pestről, a másik a kastélyhoz
tartozik. Az egyik tizenöt éves, a másik tizenöt.)

Az egyik: Hát most mondjam?

A másik: Mondd most.

Az egyik: De esküdj meg becsület iste-
nedre, hogy nem mondod el senkinek.

A másik: Esküszöm.

Az egyik: Hát az egész ideutazás a soffőr
miatt volt. Az egész fél évi ittmaradás a soffőr
miatt lesz.

A másik: Micsoda soffőr miatt?

Az egyik: A mi saját soffőrünk miatt. Ő
miatta büntettek meg. Ő miatta száműztek. De
ő ezt nem tudja, nem érzi, mert ő egy buta
gépész. Buta, de szép.

A másik: Beleszerettél a soffőrötökbe?

Az egyik: Mondtam, hogy elmondom. Ne
kinozz. Várd szépen végig. Az egész úgy
kezdődött, hogy azt mondja a Csóti Kata,
hogy itt a tavasz. Mondom én: na és aztán?
Mondja ő: itt a tavasz és itt a szerelem és
nem érzed-e a szívedet? Mondom én: nem ér-
zem a szívet, mondja ő: nem is vagy igazi
nő, mert itt a tavasz és a szerelem és itt a szív.

A másik: Ezt mondta Csóti Kata.

Az egyik: Ezt. Hogy itt a szív. Hogy ta-
vaszszal ébred a szerelem, meg csupa ilyen
frázisokat. Szóval, mondja a Csóti Kata, itt a
tavasz és engem megcsókolt az öcsém házi-
tanítója überciherben, az előszobában, hat for-
rint a fizetése havonta, hogy jön ő énhozzám,

üggyvédnek készül, itt a tavasz, sohse leszek a
felesége. Ezt mondta Csóti Kata.

A másik: Hallatlan.

Az egyik: Várd a végét. Jön másnap
megint a Csóti Kata, azt mondja: itt a tavasz,
visszacsókoltam az öcsém házitanítóját, az
előszobában, hat forint a fizetése, ügyvédnek
készül, én leszek a felesége.

A másik: Disznóság.

Az egyik: Várj csak. Harmadnap is jön
a Csóti Kata, azt mondja: itt a tavasz, megint
megcsókolt az öcsém házitanítója, már nem
hat forint a fizetése, mert jó atyám meglátta
a csókot az üvegajtón és jó atyám úgy rúgta
ki őt, hogy még ügyvédkorában is emlékezni
fog rá. Jó atyám ugyanis tényleg lábbal rúgta
ki őt. Itt a tavasz.

A másik: Ezt mondta Csóti Kata.

Az egyik: Ezt. Többet aztán Csóti Kata
nem mondott, mert jó atyja benyomta a zár-
dába. Ez volt az egész. De most jön a baj.

A másik: A baj?

Az egyik: Az én bajom. Mikor Csóti
Kata másodszor jött és mondta, hogy itt a
tavasz, én fölfedeztem a soffőrben Károlyt, a
férfit. Eddig csak póriás soffőr volt a szemem-
ben, de most megláttam benne a daliás gé-
pészt. Ő ezt nem tudta, mert ő olyan buta,
mint egy automobil. De én rajta felejtettem a
szememet.

A másik: Hogy-hogy?

Az egyik: Károly — mondtam neki
másnap, — ma nem ülök be a kocsiba, ha-
nem kiülök maga mellé. Meghajolt, fölsegített
és én melléje ültem. Így repültünk végig a
Stefánia-úton. Tényleg tavasz volt és a szép
férfi mellettem ült és oly impozáns volt a nyu-

galma és az én tiszteletemre úgy nekieresztette
a gépet... Rohantunk, repültünk, de én csak
öt néztem, egy mélység választ el bennünket,
én méltóságos úr leánya, ő hallja maga Ká-
roly, én szép és fiatal, ő szép és középkorú, én
benzinnel tisztítom a keztyűmet, ő benzinnel
piszkítja a keztyűjét, én gazdag, ő szegény, én
báró, ő is izraelita, ami a legnagyobb akadály,
én gyenge nő, ő negyvenöt loerős férfi.

A másik: Beleszerettél?

Az egyik: Bele. És este, otthon, kétségbe
voltam esve. Hogy mondjam ezt meg jó
atyámnak, aki ép oly rúgós, mint Csóti Kata
jó atyja, s még elüzi a soffőrt. Avagy szen-
vedjek?

A másik: Én avagy szenvedtem volna.

Az egyik: Te... tel. Az más. De én nem
akartam szenvedni. Másnap levelet írtam Ká-
rolynak. Ez történt délben. A gépen ült, mikor
átadtam neki. És vártam, vártam a választ.
De nem jött válasz. Hát kimegyek estefelé jó
atyám szobájába és kinézek belőle az üveg-
ajtón az előszobába. Tudod, mit láttam?

A másik: Mit?

Az egyik: Ott áll Károly és ott áll szoba-
lányunk, egy egyszerű cseléd. És átkarolja
Károly az egyszerű cselédet és az egyszerű
cseléd csókolja Károlyt, majd Károly ismét
vissza az egyszerű cselédet, pont a száján, de
úgy cuppogtak, mint a békák, amikor a víz-
be ugranak és mit tudja az az egyszerű, er-
kölcstelen cseléd, hogy mily szép egy soffőr,
amikor épen gyorsaságot fejt ki, ezt csak egy
úrnő érzi, mit tudja ő, mily modern egy sof-
főr, mit tudja ő, hogy egy ilyen Károlyban
benne van a repülés, az erő, a gyorsaság, a

formról van szó, akkor nem a kormány, hanem az ország érdekeire kellene elsősorban gondolni.

Bár fővárosi polgárok ülnek össze gyűlésre, azért meg kellene gondolniok, hogy a választói reformot nemcsak Budapest számára, hanem esetleg az egész ország kárára csinálhatják meg. És ami talán nem káros és veszedelmes Budapestre, az nagyon is veszedelmes lehet a vidékre.

Talán azért nem gondolnak a polgári nagygyűlés rendezői az állam nyelvéhez kötött választói jogra, mert Budapestet nem féltik annak nemzetközi reformjától, az általános, egyenlő és titkos jelszavaktól. De gondoljanak a budapesti polgárok a vidékre, ahol a reformnak ez a formája örökre elveszi a magyarságtól a hatalmat.

Vannak nemcsak nemzetiségi vidékeink, hanem valósággal nemzetiségi városaink. Ezekről a fővárosi polgárok elfelejtkeznek.

Általában véve nagyon jó lenne, ha azok a fővárosi polgárok, akik az általános, egyenlő és titkos jelszavakért holnap sikraszállnak, odahaza gondolkodnának afölött, hogy vajon az igazi fővárosi polgárságnak mit fog használni a reformnak ez a formája. Semmit!

Mert ha a nemzetközi formát a magyar viszonyokhoz való minden hozzádomítás nélkül kodifikáljuk, akkor Budapesten az első és negyedik kerületeket kivéve mindenütt a nemzetközi szocialisták lesznek kizárólagos urak és a tulajdonképeni fővárosi polgárok minden hatalomtól és befolyástól elesnek. Már pedig az is meggondolandó, hogy a városokat föntartó polgári elem ne fosztassék meg minden vezető szerepétől.

Abból a szempontból is fontosnak és szükségesnek találnánk, hogy a fővárosi polgárság az állam nyelvéhez kötött választói jog mellett foglaljon állást, hogy Budapestnek nemzeti jellegét minél jobban kidomborítsuk. Mert a nemzeti szellemben és a magyar nyelv kultuszában is az ország fővárosának kellene vezetnie.

A modern államalakulások abban az irányban fejlődnek, hogy államoknak és nemzeteknek nemcsak gazdasági és kulturális, ha-

nem politikai ereje is a fővárosokban összpontosul. A sovinszta francia szellemet és a francia nemzet egész politikai hatalmát Párizs képviseli. Budapest csak akkor lesz hatalmas világvárossá, ha a magyar nemzetnek politikai vezetője lesz s ha nemzeti jellegét hiven kidomborítja.

A helyzet.

Politikai vasárnap.

A választási mozgalmak alatt a vasárnap különösen politikai színezetű szokott lenni. Ezuttal pláne kettős ünnepnapra virradunk s így duplán lesz szerencsénk a különböző beszámoló- és programbeszédhez. A beszámolók közül jelentőségre nézve kiemelkedik gróf *Apponyi* Albertnek jászberényi választóihoz intézett nyílt levele, melyet lapunk mellékletén közlünk. Nyílt levelében *Apponyi* pragmatikus igazolását szolgáltatja annak, hogy a 67-iki kiegyezést követő egy-két éven kívül nem volt az országgyűlésnek olyan eredményes törvényhozói működése, mint a koalíciós miniszterium három évi kormányzata. Böven foglalkozik aztán a válság kérdéseivel és pregnánsan rá mutat arra, hogy a *Khuen* kormány politikájában semmi sincs, ami a helyzetet orvosolhatná. Végül a *Kossuth*-párt politikája mellett tör lándzsát, mint amely egyedül alkalmas az építő munkára.

Vasárnap lesz a Vigadóban az általános választójogi nagygyűlés, melylyel vezércikkünk foglalkozik. Egyébként pedig alig van az országban választókerület, ahol vasárnap és hétfő nem rendeznek gyűléseket.

A mai krónika legjelentősebb híre, hogy a zágrábi hazaárulási perben a horvát hét-személyes tábla megsemmisítette az ítéletet s elrendelte a per revízióját. Megemlítjük ennek kapcsán, hogy amikor *Khuen* kormányra lépett, híre terjedt, hogy a zágrábi per elítélte királyi kegyelmet fognak kapni. Ugy látszik, ennek a pörnek békés elintézése szintén benne volt abban az alkuban, melyben *Khuen* a horvátokkal békét kötött.